

MODERNI PUUKAUPUNKI

Markku Karjalainen,
TkT, arkkitehti SAFA

1

VALOKUVAT
Risto Suikkari 1
Ari Jaskari 3
Jouni Koiso-Kanttila 5

MODERN WOODEN TOWNS – WHERE FINNS WANT TO LIVE

In 1997, a nationwide project, Modern Wooden Town, was launched. This project has given rise to many model living environments made of wood. The project has been backed by the following prestigious entities: the National Development Agency (TEKES), the Ministry of the Environment as well as the Ministry of Agriculture and Forestry and the Ministry of the Interior together as the National Network of Wood Products. The University of Oulu, the Helsinki University of Technology, the Tampere University of Technology and Wood Focus Ltd all made significant contributions to the project. By the end of 2002, there will be buildings, already built or in various stages of construction and planning, belonging to this project in ten different towns. In addition

to these buildings, projects for more wooden milieux are being considered in approximately 20 other towns.

The completed model buildings have received positive feedback from residents, guests and the media alike. The project is well known throughout Finland; internationally, it has gained recognition through publications and on-site visits. Modern Wooden Town strives to help people live the way they want while following the government's housing policy on urban low-rise housing, in contrast with the high-rises found in outlying areas. To make the areas attractive, Modern Wooden Town is devoted to the development of gardens and the environment, as well as the use of wood in furnishings. As small-scale construction becomes more common in Finland, wood will be increasingly used in the construction of housing.

1
Asunto Oy Linnanmaahinen
Puu-Linnanmaa, Oulu
Arkkitehti Tomi Jänkälä

2, 3
Orijärvi, Mikkeli
Arkkitehdit Taina Jordan ja Pertti Mertaoja

2

MODERNI PUUKAUPUNKI -HANKKEELLA VASTATAAN SUOMA- LAISTEN ASUMISTOIVEISIIN

Vuonna 1997 käynnistetyt valtakunnallisen Moderni puukaupunki -hankkeen tavoitteena on synnyttää esimerkiksi kelpavia puusta rakennettuja asuinmiljöitä eri puolelle Suomea. Moderni puukaupunki -hankkeella pyritään vastaamaan myös ympäristöministeriön Tiivis ja matala -projektin tavoitteisiin, joista eräs on tiiviin kaupunkimaisen pienkerrostalo- ja pientalotuotannon kehittäminen. Suunnittelussa ja toteutuksessa pyritään tiiviin rakenteen avulla myös kustannustehokkuuteen ja kestävään kehitykseen. Esimerkkikohteiden avulla halutaan myös toteuttaa valtion asuntopoliittiseen strategiaan (2000 – 2003) kirjattuja linjauksia siitä, että: "Ihmisläheistä tiivistä pientaloasumista pyritään lisäämään ja kerrostaloasumisessa suositaan rakennuskooltaan pienimuotoisia kaupunkimaisia aluekokonaisuuksia.", ja että: "Puurakentamisen kehitystyö ja osaaminen hyödynnetään kaupunkimaisissa pientaloissa ja pienkerrostaloissa." Asumisviihtyisyyden nimissä puumiljöäaluehankkeiden pääteemoja ovat myös piha- ja ympäristörakentaminen sekä puun käyttö sisustamisessa.

AKTIIVINEN YHTEISTYÖVERKOSTO

Moderni puukaupunki -hankkeen tukena ja yhteistyökumppaneina on tähän saakka

toiminut aktiivisesti arvovaltaisia tahoja, kuten Teknologian kehittämiskeskus, ympäristöministeriö, arkkitehtikoulutusta antavat Suomen korkeakoulut (OY, TTKK ja TKK), WoodFocus Oy sekä Puutuotealan valtakunnallisen osaamiskeskuksen nimissä myös maa- ja metsätalousministeriö ja sisäasiainministeriö. Uusien osahankkeiden käynnistämiseksi myös Puu-Suomi –toimintaohjelman kansalliset aktivaattorit ovat keskeisessä roolissa, koska he tuntevat parhaiten paikalliset vaikuttajat, päättäjät ja puualan toimijat.

PUURAKENTAMISELLE UUSIA MAHDOLLISUUKSIA

Uusia asuinalueita kaavoitettaessa puu on nyt mahdollinen vaihtoehto aina 4-kerroksiin kerrostaloihin saakka. Asuntotuotannon suuntaaminen kerrostaloista pientalorakentamiseen merkitsee puun käytön lisääntymistä. Myös huomion kiinnittämisellä yksittäisistä rakennuksista miljööksymykseen ja kaavoitukseen sekä aluerakentaminen ja uudet urakointimuodot voivat tarjota puurakentamiselle uusia mahdollisuuksia. Puulla ja pienimuotoisella puurakentamisella voisi olla annettavaa myös 1960- ja 1970-lukujen huonomaineisten betoni-lähiöidemme pehmentämisessä niin lisä- ja täydennysrakentamisen kuin korjausrakentamisenkin yhteydessä. Uudenlaista ihmisläheistä ja tiivistä puumiljö- ja aluerakentamista voivat harjoittaa sekä talo-

tehtaat että rakennusliikkeet. Sekä puisia pientaloja että kerrostaloja pystyvät rakentamaan myös pienet kirvesmiestöryhmät. Tämä voisi olla puurakentamisen vahvuus etenkin pienillä paikkakunnilla. Näiden lisäarvotekijöiden hyväksi käyttäminen vaatii kuitenkin uskallusta ja tahtoa poiketa kaavoituksen, rakennuttamisen, rahoituksen, urakoinnin ja asuntomarkkinoinnin vakiintuneista toimintamalleista.

IHANTEENA VANHAT PUUMILJÖÖT

Moderni puukaupunki -alueella tarkoitetaan kodikasta, viihtyisää ja ihmisläheistä uutta asuinympäristöä, jonka esikuvina ovat sekä vanhat suomalaiset puukaupungit suljettuine katu- ja pihatiloineen, 1920- ja 1930-lukujen kaupunkimaiset puutaloalueet että jälleenrakennuskauden yhtenäiset puutaloalueet. Lisäksi kaupunkimaisella puutalotilillä tarkoitetaan suhteellisen tiivistä, pienimittakaavaista, kaupunkimaisuuden fyysiset piirteet ja selkeän tilahierarkian omaavaa asuinmiljöötä, jossa puu on päärakennusmateriaalina. Myös vaiheittain rakentaminen, asuntojen helppo laajennettavuus ja muunneltavuus sekä monitoimisten piharakennusten suosiminen ovat modernin puumiljöön suunnittelussa tavoiteltavia asioita. Perinnehanteistaan huolimatta hankkeella ei ole tarkoitus tuottaa uusvanhaa rakennuskantaa, vaan puun mahdollisuuksia hyödyntävää rikasta nykyarkkitehtuuria, joka täyttää tämän päivän

3

MODERNE HOLZSTADT – DIE ANTWORT AUF DIE WOHNWÜNSCHE DER FINNEN

Das 1997 gestartete, ganz Finnland umfassende Projekt "Moderne Holzstadt" hat das Ziel, in verschiedenen Landesteilen solche aus Holz errichtete Wohnumlieus hervorzubringen, die als Vorbilder gelten können. Eine Reihe von autoritativen Instanzen haben sich als Förderer und Kooperationspartner beteiligt, so unter anderem die Zentrale für Technologische Entwicklung TEKES, das Umweltministerium sowie über das Kompetenzzentrum für holzverarbeitende Industrie auch das Ministerium für Landwirtschaft und Forsten und das Innenministerium. Einen bedeutenden Beitrag haben auch diejenigen finnischen Hochschulen geleistet, an denen Architekten

4
Karisto, Lahti
Aloituskorttelin idealuonnos
Arkkiitehti Tero Vanhanen

5
Kiinteistö Oy Linnakotka
Puu-Linnanmaa, Oulu
Oulun yliopisto, arkkiitehtiosasto, puustudio

6
Porvoonjoen länsiranta, Porvoo
Asemakaavakilpailun 1. palkinto
arkkiitehti Tuomo Siitonen
Aloituskortteli arkkiitehti Mari Matomäki

4

5

ausgebildet werden (die Universität Oulu, die Technische Hochschule bei Helsinki und die Technische Hochschule Tampere), sowie die Firma Wood Focus Oy. Heute, Ende des Jahres 2002, gibt es in zehn Orten entweder bereits fertiggestellte oder in der Planungs- oder Bauphase befindliche Objekte. Außerdem sind in rund zwanzig weiteren Gemeinden und Städten Holzmilieu-Objekte geplant. Die bereits errichteten Musterbauten sind von Bewohnern, Besuchern und Massenmedien positiv aufgenommen worden. Das Projekt ist bereits in ganz Finnland gut bekannt und hat über Besuche und Publikationen auch international Aufmerksamkeit erregt. Das Projekt "Moderne Holzstadt" ist bestrebt, die Wohnwünsche der Menschen zu befriedigen und zugleich Einfluss zu nehmen auf die Tendenzen der staatlichen Wohnungsbaupolitik, indem als Alternative zu Hochhaussiedlungen in kleinem Maßstab dicht bebaute, urbane

6

7

8

Milieus aus relativ kleinen Wohnhäusern erstellt werden. Im Sinne des Wohlbefindens der Bewohner richtet man im Rahmen des Projekts sein Augenmerk auch auf die Gestaltung der Höfe und Umgebungen sowie auf die Verwendung von Holz bei der Inneneinrichtung der Häuser. Der Trend zu einem Bauen in kleinerem Maßstab bringt in Finnland den zunehmenden Einsatz von Holz im Wohnungsbau mit sich.

VILLE MODERNE EN BOIS – RÉPONSE AUX SOUHAITS DES FINLANDAIS

Le projet national Ville moderne en bois lancé en 1997 permet de construire en bois des milieux d'habitat exemplaires partout en Finlande. Le projet a reçu des soutiens prestigieux tels que ceux du Centre de

développement technologique (Teknologian kehittämiskeskus) TEKES, du Ministère de l'Environnement ainsi que du Ministère de l'Agriculture et de la Forêt et du Ministère de l'Intérieur au nom du Centre national du savoir-faire pour les produits en bois qui ont également apporté leur collaboration. Les écoles supérieures finlandaises qui forment des architectes (l'Université d'Oulu, l'École des Hautes Etudes Techniques de Helsinki et l'École des Hautes Etudes Techniques de Tampere) ainsi que la société Wood Focus Oy ont également apporté leur précieuse contribution au projet. Des projets partiels ont été réalisés ou sont en cours de réalisation ou dans la phase d'aménagement du terrain dans dix localités différentes en cette fin de l'année 2002. De nouveaux projets de construction en bois sont également envisagés dans une vingtaine de communes ou de villes. Les constructions exemplaires ont reçu une

bonne réaction des habitants, des visiteurs et des médias. Le projet est maintenant bien connu dans la Finlande tout entière et même à l'étranger grâce à des publications et des visites. Le projet Ville moderne en bois vise à répondre aux souhaits des gens en matière de logement ainsi qu'aux grandes orientations de la politique nationale du logement en proposant de remplacer la production de grands immeubles en banlieue par celle de maisons et de petits immeubles densément construits dans un milieu urbain. Les thèmes principaux du projet Ville moderne en bois concernant le confort de l'habitation englobent également la construction des cours et l'aménagement de l'environnement ainsi que l'utilisation du bois pour la décoration. La généralisation de la construction à petite échelle en Finlande signifie que l'utilisation du bois pour la construction de logements croît constamment.

rakentamismääräykset ja asumisvaatimukset. Erityistä huomiota on kiinnitetty rakennusten paloturvallisuuteen ja pitkäaikaiskestävyyteen. Näissä kysymyksissä sekä suunnittelijoilla että rakentajilla on edelleenkin opeteltavaa.

RAKENNETUT ESIMERKIT OVAT PARASTA MAINOSTA

Rakennettuja ja rakennus- tai kaavoitusvaiheessa olevia Moderni puukaupunki -osahankkeita on nyt kymmenellä eri paikkakunnalla. Lisäksi uusia puumiljööhankkeita on vireillä parissakymmenessä muussa kunnassa tai kaupungissa. (Joitain osaprojekteja on jo aiemmin esitelty Puulehden numeroissa 4/2001 ja 1/2002). Rakennetut esimerkkikohteet ovat saaneet asukkailta, vierailijoilta ja medialta pääsääntöisesti hyvää palautetta. Nyt hanke tunnetaan jo laajalti ympäri Suomen sekä julkaisujen ja vierailujen myötä myös kansainvälisestikin. Toteutetut esimerkkikohteet, julkaisutoiminta ja esilläolo mediassa ovat olleet hankkeelle parasta mainosta. Yleiset paineet asuntotuotannon ja kaavoituskäytäntöjen kehittämiseen ovat olleet keskeisiä tekijöitä uusien alueiden syntyemisessä. Valtakunnallisen Moderni puukaupunki -hankkeen tueksi on vastikään valmistunut ohjeistusta, jota esiteltiin myös Puulehden viime numerossa (3/2002).